

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Rendészettudományi Doktori Iskola

TÉZISFÜZET

Csontosné Nagy Ivett r. főhadnagy

**A szervezett bűnözés elleni proaktív rendészeti felderítés eszközei,
eljárásai nemzetközi kitekintésben, különös tekintettel a
kábitószer-bűnözésre**

Témavezető:

Társ-témavezető:

**Dr. Szendrei Ferenc r. ezredes, PhD,
tanszékvezető, egyetemi docens,
rendőrségi főtanácsos**

**Dr. Nyeste Péter r. alezredes, PhD,
egyetemi docens**

Budapest, 2025

TARTALOM

1. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA	2
2. A HIPOTÉZISEK	3
3. A KUTATÁSI CÉLOK	5
4. A KUTATÁSI MÓDSZEREK	6
5. AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT BEMUTATÁSA FEJEZETENKÉNT.....	9
6. ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK	12
6.1. <i>Kutatási kérdések</i>	12
6.2. <i>A kutatás hipotézisei</i>	15
7. AZ ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK.....	17
8. AJÁNLÁSOK.....	19
9. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA	20
10. A DOKTORI ÉRTEKEZÉS BENYÚJTÓJÁNAK A TÉMAKÖRBŐL KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE	21
11. A DOKTORI ÉRTEKEZÉS BENYÚJTÓJÁNAK SZAKMAI TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZA.....	23

1. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

1. A szervezett bűnözés miatti fenyegetettség mértékének növekedése és a kibertérben feltűnő egyre több bűncselekmény, arra ébresztette rá az érintett országokat, hogy ezt a küzdelmet önállóan nem lehet folytatni. A nemzetközi bűnügyi együttműködés összetettsége számos jogi és technikai kihívással jár. A nyomozó hatóság tagjaként szembesülni kell azzal, hogy amíg a szervezett bűnözés nem ismer határokat, addig a nemzetközi együttműködést és a bűnüldözést korlátozza a nemzeti hatáskör, ami jelentős terhet ró az együttműködésben résztvevőkre.¹ Álláspontom szerint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) szabályainak pusztá követése önmagában nem elégséges a más tagállamokkal vagy harmadik országokkal való sikeres együttműködés megteremtéséhez, különösen akkor, ha érintett a kibertér is. Vannak olyan elérhető együttműködési eszközök, amelyek készség szintű használatra jelentene igazi áttörést egy-egy eljárás folyamán. Ezen eszközök alkalmazásának ismerete már az oktatás szintjén el kell, hogy kezdődjön.

2. Az együttműködés lételeme a nyomozásoknak. Ezen túlmenően a szakemberek folyamatosan törekednek arra, hogy megtalálják a büntetőeljárások eredményesebbé és gyorsabbá tételének lehetőségeit. Ezért köteleztem el magam amellett, hogy megvizsgálom a jelenleg hatályos Be. azon rendelkezéseit, amelyek akadályt jelenthetnek az eljárások minél gyorsabb lefolytatása szempontjából.

3. A kibertérrel összefüggésben felmerül a szervezett bűnözés digitális térben való megjelenésének kérdése, valamint az ehhez kapcsolódó elektronikus adatok beszerzésének kihívásai. Például ismeretlen országok büntető joghatósága alá eső, felhőben tárolt adatok beszerzése a bűnüldöző hatóságok számára hatásköri, területi és számos más akadályba ütközik. Tekintettel erre, nagyon kis számban jutnak el ezen bűncselekmények bírói szakig bizonyíték hiányában, míg a sértettek többsége tehetetlen marad.²

4. Vajon a COVID-19 valóban meghatározó fordulópontot jelentett a szervezett bűnözés és a vele szembeni küzdelem terén, visszaáll-e a járvány előtti helyzet, vagy sem? A koronavírus-járvány hatásai vizsgálhatók, noha felmerül, hogy ezek reverzibilis vagy irreverzibilis hatások-e.

¹ Jürgen STOCK (2023): *Interpol: A nemzetközi rendőrségi együttműködés múltja, jelene és jövője*. Belügyi Szemle, 71. évfolyam 11. szám, 2017.

² SZOMORA Zsolt (2022): *A 20 éves Budapesti Egyezmény II. Kiegészítő Jegyzőkönyvét 2022 májusában nyitja meg aláírásra az Európa Tanács*. Online: <https://jogaszegylet.hu/jogelet/a-20-eves-budapesti-egyezmény-ii-kiegészito-jegyzokonyvet-2022-majusaban-nyitja-meg-alairasra-az-europa-tanacs/> (Letöltve: 2024.04.12.)

2. A HIPOTÉZISEK

A kutatással kapcsolatban négy hipotézist állítottam fel. A hipotézisek konkrét megállapítására, a szakirodalom áttekintése, a korábbi kutatási eredményeim, valamint szekunder adatforrások elemzése alapján került sor.

I. hipotézis

Feltételezem, hogy a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében az együttműködési forma megválasztása befolyásolja a bizonyítékok körének bővülését.

Az I. hipotézis indokolása:

A nemzetközi bűnügyi együttműködésben a rendőri és az ügyészi szervek részére számos együttműködési platform áll rendelkezésre. Függetlenül attól, hogy a nyomozás határon átnyúló bűnszervezet ellen folyik, vagy kizárólag egyes szakaszaiban merül fel nemzetközi vonatkozás, a bizonyítékok beszerzése és adott esetben cseréje kulcsfontosságú az elkövető(k) felelősségre vonásának biztosítása érdekében. Az ügyész a vádemelés során összegzi a rendelkezésre álló bizonyítékokat, amelyek köre potenciálisan tovább bővíülhet, amennyiben az alkalmazott együttműködési eljárás megfelelően illeszkedik a nyomozással érintett bűncselekmény sajátosságaihoz. Ebből kiindulva a hipotézist hazai és nemzetközi kontextusban végzett strukturált interjúkra, egy külföldi megfigyelésre és egy esettanulmányra támaszkodva vizsgálom.

II. hipotézis

Feltételezem, hogy a nyomozás szakaszokra történő bontása elmélyítette a nyomozó hatóság és az ügyészség közötti strukturális elkülönülést, ami a büntetőeljárások időtartamának növekedéséhez vezetett.

A II. hipotézis indokolása:

A szervezett bűnözői csoportok magatartásának folyamatos változása miatt kiemelten fontos az összehangolt együttműködés a nyomozó hatóság és az ügyészség között. A 2018. július 1-jétől életbe lépő Be. módosításai egyebek mellett érintették a nyomozó hatóság és az ügyészség kompetenciaelosztását, amely a nyomozás felderítési és vizsgálati szakaszában eltérő feladat- és felelősségköröket eredményezett mindkét szerv vonatkozásában. A szerepkörök

megosztásából adódóan merül fel a kérdés, hogy ez hozzájárulhatott-e a büntetőeljárások időtartamának növekedéséhez? A hipotézisem vizsgálatát strukturált interjúk és szekunder adatok elemzése útján végzem.

III. hipotézis

Feltételezem, hogy a kibertérben működő szervezett bűnözői csoportok transznacionális jellege miatt a nyomozás fokozottabb együttműködést igényel, ami csak a jól megválasztott együttműködési csatorna időben történő alkalmazásával lehetséges.

A III. hipotézis indokolása:

A kibertérben megjelenő fenyegetések száma folyamatosan növekszik, miközben egyre kifinomultabbá válik. E jelenség számos esetben szorosan összefügg a szervezett bűnözéssel. A kibertér sajátossága, hogy a fizikai határok kevésbé érvényesülnek, amit az elkövetők kihasználnak, ugyanakkor a határon átnyúló bűnügyi együttműködés ennek következtében még összetettebbé válik. Az elektronikus bizonyítékok beszerzésében az idő kiemelt szerepet játszik, különösen annak fényében, hogy az Európai Unió (a továbbiakban: EU) belül sem létezik egységes adatmegőrzési szabályozás, országonként eltérő. Feltételezésemet alapul véve a fokozottabb együttműködés elérése érdekében az együttműködési csatornát nemcsak megfelelően, hanem időben is körültekintően kell megválasztani. A feltevést strukturált interjúk segítségével vizsgálom.

IV. hipotézis

Feltételezem, hogy a COVID-19 gyorsította a szervezett bűnözés digitalizálódását (kibertér), de a kábítószer-kereskedelem tradicionális formái továbbra is dominálnak.

A IV. hipotézis indokolása:

A COVID-19 hatásait a szervezett bűnözés különböző területein vizsgálom, kiemelten fókuszálva a kábítószer-kereskedelemre és a kibertérben megjelenő bűnszervezetek tevékenységére. Az utazási korlátozások és a határellenőrzések szigorítása megnehezítette a hagyományos kábítószer-kereskedelmi útvonalak fenntartását. Ezek összessége a szervezett bűnözői csoportokat arra ösztönözte, hogy alternatív csempészési és terjesztési stratégiákat alakítsanak ki. A dark weben zajló online kereskedelem felélénkült, hasonlóan a szervezett bűnözés egyéb területeihez, amelyek szintén digitalizálódtak. Feltételezésem szerint a COVID-19 felerősítette a bűnszervezetek elkövetési magatartásainak a kibertér felé történő eltolódását; ugyanakkor a

kábítószer-kereskedelem terén ezek az online elkövetési formák nem váltották fel a tradicionális bűnözési módszereket, hanem azok mellett, kiegészítő mechanizmusként jelentek meg, ezáltal tovább bővítve a szervezett bűnözés eszköztárát. Ezt a jelenséget szekunder adatelemzéssel és strukturált interjúkkal tanulmányozom, hogy feltárjam a két dimenzió – a hagyományos és a digitális elkövetési formák – közötti összefüggéseket és a COVID–19 által generált adaptív folyamatokat.

3. A KUTATÁSI CÉLOK

A kutatás célja kettős. Egyrészt egy olyan terület elemzésére összpontosítok, amely eddig, más kutatók tudományos megfigyelései révén érintetlen maradt. Másrészt a kutatási eredményekből levont következtetések és az ezek alapján megfogalmazott ajánlásokkal kívánom ösztönözni a szakemberek munkáját, egyúttal törekszem alternatív megoldások nyújtására, a feltárt lehetséges problémák mellett.

További célkitűzésem, hogy a tézisek szerves részévé váljanak a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karán folyó képzéseknek, mivel a kutatási téma maga is egy gyakorlatorientált, empirikus vizsgálat, így kardinális, hogy már az alapoknál kialakuljon és készségszintű legyen mindaz, ami majd a tisztte avatást követően válik igazán szükségessé. Emellett fő szempont, hogy az értekezés felhívja a figyelmet arra, hogy együttműködés nélkül sem a határon belül, sem a határon kívül nem lehetséges a szervezett bűnözés elleni küzdelem.

A témával kapcsolatban az alábbi kérdések foglalkoztattak:

1. Elegendőek-e a jelenleg rendelkezésre álló nemzetközi bűnügyi együttműködési eszközök, vagy indokolt azok további fejlesztése és bővítése az optimális együttműködés elősegítése érdekében?
2. Befolyásolja-e a határon átnyúló büntetőeljárásokat, hogy a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében információ vagy bizonyíték kerül beszerzésre?
3. Miért jelentős kockázati tényező az idő a (nemzetközi szintű) büntetőeljárások során, ugyanakkor rendelkezésre állnak-e az időfaktort figyelembe vevő csökkentő eszközök?
4. Milyen hatással volt a COVID-19 a szervezett bűnözésre (kábitószer-kereskedelemre) és az ellene való küzdelemre, különösen a nemzetközi bűnügyi együttműködés terén? Illetve van-e összefüggés a kibertérben növekvő bűncselekmények száma és a COVID-19 között?

A kérdések tekintetében annak bizonyítása is cél, hogy a szervezett bűnözői formák közül, a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelmen keresztül mutatható be leginkább az idő és a nemzetközi bűnügyi együttműködés fontossága, valamint a világiárvány hatása. A tapasztalatok szerint ez az elkövetési forma áll legközelebb az árukereskedelelemhez, ezért külön figyelmet érdemel a COVID hatása és a kibertér megjelenése.

Célkitűzésem, hogy feltérképezzem és rendszerezem a szervezett bűnözés elleni küzdelmet előmozdító leginnovatívabb hazai és nemzetközi együttműködési formákat, amelyek hozzájárulhatnak a nyomozások eredményességének növeléséhez, a nemzetközi bűnügyi együttműködés megkönnyítéséhez, valamint a szakmai oktatás színvonalának emeléséhez.

4. A KUTATÁSI MÓDSZEREK

A kutatási módszerek megválasztásakor figyelembe vettem egy számottevő szempontot: „*sine ira et studio*”, azaz harag és elfogultság nélkül. Ez számomra azt jelenti, hogy harag és elfogultság, azaz prekonceptiók nélkül kell kutatni, nem határozhatom meg előre, hogy mit szeretnék, és ahhoz igazítom a tényeket. Az elfogultság kizárását a módszertani szabályoknak köszönhetően értem el. A tapasztalaton alapuló, empirikus adatgyűjtéseim elengedhetetlen követelménye volt az észszerűség, az objektivitás, a logika alkalmazása és az alapos megfigyelés.³

A disszertáció témájából kiindulva, ami egy társadalomtudományi kutatást követel meg, kvalitatív technikákat alkalmaztam, tekintettel arra, hogy lényeges volt jól strukturált eredményeket kapni, mivel a kutatás részei – a nemzetközi bűnügyi együttműködés, a szervezett bűnözés, a kibertér és a COVID-19 – szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Elhatároztam, hogy lehetővé teszem az egyes témák mélyrehatóbb megismerését, és a minőségi információk felszínre hozatalát.⁴ A valóságban tapasztalható hiátusok és szubjektív vélemények feltárására egy me-
rev, kötött kvantitatív kutatási módszerrel nem lett volna lehetőség.⁵ Így a rendelkezésre álló kvalitatív kutatási módszerek közül a következőkkel dolgoztam:

- strukturált interjú (félig strukturált interjú);
- megfigyelés;
- esettanulmány.

³ Kutatási módszerek, melyek jól használhatóak a tanulmányaid során. (2020) Online: <https://mersz.hu/blog/kutatasi-modszerek/> (Letöltve: 2022.10.16.)

⁴ KORONVÁRY Péter et al. (2015): *Kutatás és képzés–módszertani felvetések az elvárások és a képzési portfólió összehangolására a repülőműszaki képzésben*. Hadmérnök, 10. évfolyam 4. szám, 241.

⁵ HÉRA Gábor – LIGETI György (2014): *Módszertan - A társadalmi jelenségek kutatása*. Osiris Kiadó Kft. 52.

Félig strukturált interjúk készültek a kutatás folyamán több alkalommal, más-más évben, hazai és nemzetközi szinten. Bizonyos kutatási témák esetében a nyomozó hatóságok tagjai osztották meg tapasztalataikat, míg más esetekben az ügyészek nézőpontját vizsgáltam. Emellett egyes területeken mindkét csoport bevonásával végeztem felméréseket. Ezzel a kutatási módszerrel célirányosan, strukturáltan, több nyitott és a kutatási témákon belüli egymásba fonódó kérdéssel tudtam elmélyíteni a beszélgetéseket. Az interjúk mind magyar, mind angol nyelven zökkenőmentesen zajlottak.

Az interjúalanyok kiválasztásánál több tényező érvényesült. Homogenitás biztosítása, nyomozzanak vagy felügyeljenek bünszervezetek ellen folyó büntetőeljárásokat, ugyanakkor a szervezeten belüli alá-fölé rendeltség nem volt meghatározó szempont, sőt, tudatos volt a különböző beosztású szakemberek véleményének feltárása a sokszínű perspektívák biztosítása érdekében. Tekintettel arra, hogy viszonylag szűk azon személyek köre, akik a nemzetközi bünszervezetek nyomozásával foglalkoznak, vagy a vádat képviselik, a kutatásban nem az interjúalanyok számának maximalizálása volt az cél, hanem a releváns szakmai tapasztalatok és mélyreható ismeretek feltárása.

A hazai interjúalanyok a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda, az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Főosztály, valamint a Legfőbb Ügyészség és a Fővárosi Főügyészség munkatársai közül kerültek kiválasztásra. Mindegyik interjúalany több mint nyolc év szakmai tapasztalattal rendelkezik. A kutatásban részt vevő valamennyi interjúalany kérte az anonimitás biztosítását.

A nemzetközi szinten folyt kutatások alapja két külföldi tanulmányút. Az első szakmai tanulmányút 2020 februárjában Bécsben valósult meg, még a COVID-19 elterjedése előtt, azonban ezen kutatás szempontjából nem tekinthető befolyásoló tényezőnek a járvány. A másik tanulmányút Szerbiában, 2023 májusában. A bécsi látogatás alkalmával angol nyelven, kizárólag interjúk felvétele zajlott, ellenben Szerbiában az angol interjúk mellett (szerb és német rendőrökkel) egy ott megszervezett szimulációs gyakorlat keretében alkalmaztam a választott kvalitatív kutatási módszerek közül a megfigyelést.

Ausztria, mint szakmai tanulmányút célállomása, tudatos döntés eredménye volt. Bécs választása elsősorban annak köszönhető, hogy Ausztria Magyarországgal szomszédos EU-tagállam, így lehetőség nyílt a szervezett bűnözés, különösen a kábítószer-kereskedelem terén, valamint a nemzetközi bűnügyi együttműködésben fennálló hasonlóságok és eltérések vizsgálatára. Emellett Bécsben található két jelentős nemzetközi szervezet, az amerikai Kábítószer-ellenes Hivatal és az Egyesült Nemzetek Szervezete Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési

Hivatala. Mindkét hivatalban dolgozó szakemberek kulcsszerepet játszanak a transznacionális kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemben.

Ausztria mellett Szerbia is alapvető szerepet tölt be a nemzetközi kitekintésben. Kiemelt, mivel Magyarországgal szomszédos, ezzel párhuzamosan viszont nem tartozik sem az EU-hoz, sem a schengeni térséghez, így a nemzetközi bűnügyi együttműködés formáit egy harmadik ország tekintetében vizsgálhattam. Továbbá, mint tranzitállam, jelentős a kábítószer nyugati országokba történő csempészésében. A szerb bűnszervezetek kábítószer-kereskedelme kiemelkedően intenzív más országokhoz képest, amit a lefoglalások száma mutat meg.⁶

Mint említettem, élesen nem választhatók el a kutatás témái, ezért a disszertáció elkészítésekor az eredmények bemutatására azt a módszert választottam, hogy témánként, az érintett fejezeten belül fejtem ki az interjúk részeredményeit, akár hazai, akár nemzetközi. Azért tekintendők részeredményeknek, mert amikor egy interjú közben kitértem adott esetben a nemzetközi szervezetekre, majd a COVID-19 hatásaira, akkor ezekre a kérdésekre bár ugyanaz a személy válaszolt, mégis adott témánál külön-külön írok róla. Az értekezésben a módszertani leírásban rögzítettem azt is, hogy a disszertációban az interjúk anonimitásának megőrzése mellett mely személyekkel, milyen témákban és mely évben készültek beszélgetések. Az interjúalanyok azonosításához kódokat alkalmaztam, amelyek részletes magyarázata az értekezés vonatkozó fejezetében található.

A **megfigyelés**, mint kvalitatív kutatási módszer révén visszacsatolok a fent említett szerb nemzetközi tanulmányúthoz, melynek alapja egy szimulációs gyakorlat volt, amit a belgrádi rendőrakadémia szervezett és bonyolított le. A megfigyelés célja a szerb bűnüldözési módszerek feltérképezése volt. Az eljárás egy szervezett bűnözői csoport felszámolásának folyamatára épült.

Ezen túlmenően egy olyan **esettanulmányt** is választottam, amelyen keresztül több megállapítás tehető, és jól bemutatható egy nemzetközi bűnügyi együttműködési módszer, mindez a kutatási téma tárgyában, megfelelő kontextusba helyezve. Az esettanulmány egy emberkereskedő hálózat felszámolására irányuló nyomozási folyamatot részletez, közös nyomozócsoporton belül.

A szakirodalom áttekintése és elemzése nem tekintendő kutatási módszernek, ezzel szemben alapvető. A kutatás kezdetén hazai és nemzetközi szakirodalmat, emellett jogszabályokat térképeztem fel. Az online és a könyvtári adatbázisok ugyancsak támogatták a kutatást. A szekunder adatforrás elemzés tárgyát legnagyobb hányadban az Europol különböző jelentései

⁶ Ministry of Interior of the Republic of Serbia (2023): *Serious and Organized Crime Threat assessment – Drugs*. Online: <https://socta.mup.gov.rs/en/drugs/> (Letöltve: 2024.07.18.)

képezik. Az ezekben található adatok hitelessége és megbízhatósága biztosított, mivel azokat nemzetközi szinten gyűjtött, ellenőrzött és hitelesített információkra alapozzák.

5. AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT BEMUTATÁSA FEJEZETENKÉNT

Értekezésem első része, a „*Bevezetés*”, áttekintést ad a kutatás tárgyról és jelentőségéről, valamint megalapozza a dolgozat további részének szerkezeti és tartalmi irányát. Ezt követően a „*Témaválasztás aktualitása, indokolása, a kutatás tárgya*” című részben kifejtem a vizsgálat időszerűségét és relevanciáját, valamint meghatározom a kutatás konkrét tárgyát, amelyre az elemzés fókuszál. „*A tudományos probléma megfogalmazása*” részben pontosítom azt a problémakört, amely tudományos szempontból hiányos vagy tisztázatlan, és amelyre az értekezés választ kíván adni. A „*Kutatási célkitűzések*” rész tartalmazza, hogy milyen célok fogalmazódtak meg a kutatás kezdetén, majd „*A kutatás hipotézisei*” részben megfogalmazom az ezekhez kapcsolódó előzetes feltevéseket, amelyek igazolása vagy cáfolása a kutatás alatt történik meg. A „*Kutatási módszerek*” rész ismerteti az alkalmazott módszertani eljárásokat, az adatgyűjtés és az elemzés módját, amelyek a hipotézisek vizsgálatát szolgálják. A dolgozat további részében, a „*Fogalmi meghatározások (konceptualizáció)*” kapcsán rögzítem az értekezés szempontjából meghatározó fogalmak pontos jelentését, elősegítve ezzel a terminológiai egyértelműséget. Végül a „*Szakirodalmi és jogszabályi háttér áttekintése*” című részben rendszerezem a témához kapcsolódó korábbi tudományos eredményeket, elméleti megközelítéseket, valamint a releváns jogszabályi környezetet, megalapozva a kutatás elméleti és szabályozási kereteit.

„*A nemzetközi bűnügyi együttműködés központi jelentősége*” című fejezet a nemzetközi bűnügyi együttműködés kérdéskörét tárgyalja, különös tekintettel annak büntetőeljárásban betöltött szerepére és gyakorlati jelentőségére. A fejezet elején bemutatom a nemzetközi bűnügyi együttműködés történeti fejlődését, kitérve annak jogi alapjaira, valamint arra a folyamatra, amely a mai együttműködési rendszerekhez vezetett. Ezt követően elemzem az információ- és bizonyítékszerzés elméleti és gyakorlati dimenzióit a büntetőeljárásban. Kiemelten foglalkozom a nemzetközi információs rendszerek, így például a SIENA (Secure Information Exchange Network Application – Europol Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazás, a továbbiakban: SIENA) és a Schengeni Információs Rendszer (SIS) működésével és szerepével. A bizonyítékszerzés eszközei közül részletesen vizsgálom a nemzetközi bűnügyi jogsegély, az európai nyomozási határozat és a közös nyomozócsoport jogintézményét és gyakorlati alkalmazását. A fejezet egy külön alfejezetben elemzi a kábítószer-bűnözés elleni nemzetközi fellépés

keretében megvalósuló együttműködés sajátosságait, rávilágítva az együttműködés dinamikájára és kihívásaira. Zárásként bemutatom a harmadik országokkal, különösen Szerbiával kialakított kooperációs modelleket, amelyek a határokon átnyúló bűnözés elleni fellépés szempontjából különösen relevánsak.

„*A szervezett bűnözés visszaszorítását támogató intézmények funkciója és működése*” címet viselő fejezetben mutatom be azokat a támogató intézményeket, amelyek egyaránt támogatják a szervezett bűnözés elleni fellépést és a nemzetközi bűnügyi együttműködés fokozását. A fejezet célja, hogy bemutassa azokat az intézményes kereteket, amelyek a szervezett bűnözés visszaszorításában kulcsszerepet játszanak, és amelyek nélkülözhetetlenek az információ- és bizonyítékáramlás, valamint a közös fellépés hatékonyságának biztosításában.

„*A szervezett bűnözés elleni küzdelem*” című fejezet a szervezett bűnözés elleni küzdelem aktuális kérdéseit dolgozza fel. A vizsgálat elsőként a szervezett bűnözés globális szintű változásait tekinti át az elmúlt másfél évtized tükrében, külön alfejezetekben részletezve az Európai Unión belüli és a Nyugat-Balkáni régióra jellemző tendenciákat. Ezt követően elemzem a napjainkban jellemző bűnelkövetési mintázatokat, különös figyelmet fordítva a bűncselekmények szervezettségéből adódó sajátosságokra. A fejezet kiemelt témaköre a kábítószer-bűnözés, mint a szervezett bűnözés egyik alapvető mozgatórugója, amely a nemzetközi és a regionális együttműködés egyik legnagyobb kihívását jelenti. Majd bemutatom a bűnügyi hírszerzés rendszerének átalakulását 2018. július 1-jét követően, összehasonlítva azt a korábbi, az 1998. évi XIX. törvény által szabályozott gyakorlattal. A titkos információgyűjtés rendszeti és bűnüldözési célú formái, különösen a leplezett eszközök alkalmazása, valamint az előkészítő eljárás bevezetése új dimenziókat nyitott a felderítésben, amelyeket részletesen elemzek. A fejezet záró szakasza a hatályos büntetőeljárás törvény által bevezetett osztott szerkezetű nyomozás intézményét vizsgálja. Ennek keretében bemutatom a felderítés és vizsgálat fázisait, valamint elemzem a nyomozó hatóság és az ügyészség közötti megváltozott feladat- és hatáskörmegosztás tapasztalatait az elmúlt hét év gyakorlatának tükrében. A fejezet célja átfogó képet nyújtani arról, hogyan reagált a jogalkotás és a bűnüldözés rendszere a szervezett bűnözés komplexitására és gyorsan változó természetére.

„*Szervezett bűnözés a kibertérben?*” című fejezetben megvizsgáltam a szervezett bűnözés kibertérben való megjelenését és átalakulását. A fejezet elején bemutatom a szervezett bűnözés és a kibertér összefonódását, feltárva azokat a strukturális és működésbeli változásokat, amelyek lehetővé tették a klasszikus bűnszervezetek számára a kibertér kihasználását. Ezt követően elemzem a Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezmény (Budapesti Egyezmény)

rendelkezéseit, kitérve az elektronikus adat, mint tárgyi bizonyítási eszköz sajátosságaira, valamint a II. Kiegészítő Jegyzőkönyv által hozott újításokra. A fejezet egyik hangsúlyos része a nemzetközi bűnügyi együttműködés lehetőségeit és korlátait tárgyalja a kibertérben, különös figyelemmel a határokon átnyúló nyomozások és digitális bizonyítékszerzés kihívásaira. Vizsgálom továbbá, hogyan alakította át a kábítószer-kereskedelmet az online platformok, különösen a dark web használata, és miként járult hozzá a kriptovaluták megjelenése a szervezett bűnözés finanszírozási és anonimitási lehetőségeinek bővüléséhez. Végezetül a fejezet kitér a mesterséges intelligencia szerepére, mint a jövő bűnözési és bűnüldözési folyamatainak egyik meghatározó tényezőjére.

„A COVID-19-világjárvány: következmények, hatások, tanulságok és jövőbeli irányok” fejezet a COVID–19-világjárvány hatásait, valamint az ezekből levonható következtetéseket és jövőbeli irányokat vizsgálja. A fejezet célja, hogy feltárja, miként alakította át a világjárvány a bűnözést, az alkalmazott módszereket, valamint a bűnüldözési és az együttműködési gyakorlatokat. Elsőként bemutatom, milyen hatással volt a járvány a szervezett bűnözés egyes szegmenseire, különös tekintettel a reagálóképességre, az alkalmazkodás dinamikájára, illetve a megváltozott gazdasági és társadalmi környezet kihasználására. Kiemelten vizsgálom a kábítószer-kereskedelem alakulását a pandémia alatt, elemezve a logisztikai láncokban bekövetkezett változásokat és az alternatív megoldások megjelenését. Ezt követően a kibertérben és a kiberbűnözés területén tapasztalható globális átrendeződéseket elemzem, rámutatva arra, hogy a digitális tér milyen új lehetőségeket teremtett a bűnözői csoportok számára. A fejezet foglalkozik továbbá a nemzetközi bűnügyi együttműködés előtt álló kihívásokkal, amelyeket a járvány okozta lezárások és korlátozások idéztek elő, mind a nyomozati munka, mind a bizonyítékcseré szintjén. Befejezésül rámutatok a pandémia pozitív hozadékaira, például a technológiai fejlődés gyorsulására és az új együttműködési formák kialakulására, majd összefoglalom a legfontosabb tanulságokat és jövőbeli irányokat, amelyek hozzájárulhatnak a szervezett bűnözéssel szembeni hatékonyabb fellépéshez a válságokkal terhelt időszakokban is.

Értekezésem záró fejezete, *„Összegzett következtetések”* címmel foglalja össze a kutatás főbb következtetéseit, reflektálva azokra a kérdésekre és hipotézisekre, amelyek a vizsgálatot megalapozták. Bemutatom az új tudományos eredményeket, valamint azok gyakorlati alkalmazhatóságát. Utolsóként a fejezet lehetséges jövőbeli kutatási irányokat fogalmaz meg, amelyek a terület továbbfejlesztését, illetve a bűnözéssel szembeni reagálóképesség megerősítését szolgálhatják nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt.

6. ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

6.1. Kutatási kérdések

Kutatásom alatt az alábbi négy kulcskérdés megválaszolására összpontosítottam.

1. Elegendőek-e a jelenleg rendelkezésre álló nemzetközi bűnügyi együttműködési eszközök, vagy indokolt azok további fejlesztése és bővítése az optimális együttműködés elősegítése érdekében?

A kutatás előzetes adatgyűjtésének eredményeképp merültek fel a nemzetközi bűnügyi együttműködésben tapasztalható különböző problémák, amelyek a vizsgálat kezdetén arra a kérdésre vezettek, hogy amennyiben a rendelkezésre álló eszközök bővítése vagy további fejlesztése megtörténik, úgy kiküszöbölhetők lesznek-e a felmerülő akadályok?

A vizsgálat alatt arra a következtetésre jutottam, hogy a meglévő eszközök tárházának bővítése nem indokolt. Ugyanez elmondható a kibertérben alkalmazott együttműködési eszközökre. Ezzel szemben, azok további fejlesztése és új perspektívából történő megközelítése elősegíthetné a határon átvágó nyomozások eredményességének növelését. Például hazai szinten a SIENA végpontok kiépítése a városi rendőrkapitányságokon olyan fejlesztést jelentene, amely lehetővé tenné a nyomozó hatóságok számára, hogy időt takarítsanak meg a folyamatokban.

De mielőtt bármilyen fejlesztési intézkedés megvalósulna, elsődlegesen a nemzetközi bűnügyi együttműködési eszközök alapos, szélesebb körű megismertetésére kell fókuszálni. A kutatás eredményei megmutatták, hogy az egyik legjelentősebb akadályt az jelenti, hogy a nyomozók nem rendelkeznek kellő ismerettel ezekről az eszközökről, és sok esetben pontatlan vagy félrevezető információk alapján alakítanak ki téves következtetést. Ezért megállapítható, hogy a rendelkezésre álló együttműködési mechanizmusok alapvetően elegendőek, így azok további bővítése nem indokolt, azonban egyes esetekben szükséges volna a fejlesztésük és a használatukra vonatkozó képzések erősítése.

Bizonyítottam továbbá, hogy a nemzetközi bűnügyi együttműködésben három dolgot kell figyelembe venni. Az egyik, hogy mindig a feladatot kell szem előtt tartani, a másik a jó kommunikáció és a harmadik a jó kapcsolat.

2. Befolyásolja-e a határon átnyúló büntetőeljárásokat, hogy a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében információ vagy bizonyíték kerül beszerzésre?

A nemzetközi bűnügyi együttműködés vizsgálatával igazolást nyert, hogy a büntetőeljárás során egyértelműen különbséget kell tenni az információ és a bizonyíték között, amely különösen a bírói szakaszban, a vádemelés során válik hangsúlyossá. A kutatás központi kérdése az volt, hogy ez a megkülönböztetés milyen módon jelenik meg a nemzetközi szinten érintett büntetőeljárásokban, illetve, hogy milyen hatást gyakorol a nyomozási folyamatokra.

Az eredmények azt mutatják, hogy a különbségtétel nemcsak releváns, hanem a nemzetközi ügyekben még nagyobb jelentőséggel bír, mint egy országhatáron belül zajló büntetőeljárás esetében. A különböző államok eltérő jogszabályi környezete miatt az együttműködés során elsődlegesen a bizonyítékok beszerzésére kell fókuszálni. Bár az információszerzés gyorsabb és rugalmasabb folyamat, mégis kiemelt cél, hogy az így nyert adatok bizonyítékként is felhasználható formában álljanak rendelkezésre, legfőképp azért, hogy az ne legyen támadható a bíróság előtt. Ezért törekedni kell arra, hogy az információszerzési folyamat már eleve a későbbi bizonyítási eljárások követelményeinek megfelelően történjen.

A büntetőeljárásokra gyakorolt további meghatározó tényező az időbeli tényező. Míg az információ beszerzése gyakorlatilag azonnal megvalósulhat, a bizonyítékok megszerzése – a közös nyomozócsoportok működését leszámítva – általában hosszabb időt, akár több napot is igénybe vehet. Ez az időbeli eltérés szintén befolyásolja a nyomozások és a nemzetközi bűnügyi együttműködés eredményességét.

3. Miért jelentős kockázati tényező az idő a (nemzetközi szintű) büntetőeljárások során, ugyanakkor rendelkezésre állnak-e az időfaktort figyelembe vevő csökkentő eszközök?

Az idő jelentősége mindig sarkalatos pont, ha bűnüldözésről van szó. Nem véletlenül született meg az a kifejezés sem, hogy „forró nyomon üldözés”, mert így az azonnali nyomozati cselekmények foganatosítása megtörténik. Ha szervezett bűnözésről beszélünk az idő az egyik legfontosabb befolyásoló tényező, ami a nyomozás eredményességét illeti.

Azonban az időfaktor kockázati tényező is, mert a késlekedés hátráltathatja és csökkentheti az eljárás eredményességét, és következménye lehet akár az, hogy a gyanúsítottak elkerülik a felelősségre vonást, bizonyítékok semmisülnek meg, vagy további bűncselekmények elköve-

tése válik lehetővé. A kibertérben elkövetett bűncselekmények esetében még fontosabb az időfaktor. A bemutatott kutatási eredmények alapján, a nemzetközi bűnügyi együttműködés folyamatát gyakran hosszadalmasnak és összetettnek ítéltetik a szakemberek, amely visszatartó tényezőként hat az együttműködés kezdeményezésére az érintett országok részéről.

Az időfaktor által okozott kockázatok mérséklésére azonban rendelkezésre állnak különböző csökkentő eszközök. Ilyen például a közös nyomozócsoport vagy a kibertérben megvalósuló önkéntes adatszolgáltatás, amelyek lehetővé teszik a bizonyítékok rövid időn belüli beszerzését. Amennyiben a szakemberek megfelelően ismerik a különböző együttműködési eszközök sajátosságait, úgy képesek meghatározni, hogy melyek csökkentik az időfaktorból adódó késedelmeket.

4. Milyen hatással volt a COVID-19 a szervezett bűnözésre (kábitószer-kereskedelemre) és az ellene való küzdelemre, különösen a nemzetközi bűnügyi együttműködés terén? Illetve van-e összefüggés a kibertérben növekvő bűncselekmények száma és a COVID-19 között?

Legfőképp a szekunder adatok elemzése alapján állapítható meg, hogy a COVID-19 jelentős hatást gyakorolt mind a szervezett bűnözésre, mind a nemzetközi bűnügyi együttműködés folyamataira.

A felállított három időszávnak köszönhetően – rövid, közép és hosszú táv – a hatások ugyan nem minden esetben élesen, de elhatárolhatók. Rövidtávon a COVID szinte minden bűnözési területre befolyással bírt. Kiemelendő azonban, hogy a kábítószer-kereskedelem – a szervezett bűnözés egyéb formáihoz képest – a legkevésbé szenvedte el a járvány okozta korlátozásokat, mivel az érintett bűnszervezetek gyorsan alkalmazkodtak az új körülményekhez és nem hagyták, hogy leállásra kényszerítse őket a járvány. Középtávon az egységes tendencia fokozatosan megbomlott és egyes elkövetési magatartások további változásokon mentek keresztül, míg más területeken a járvány hatása csökkent vagy megszűnt.

A kibertérben elkövetett bűncselekmények számának növekedése és a COVID-19 között egyértelmű összefüggés mutatható ki. Míg a járványt megelőzően a szervezett bűnözői csoportok csak korlátozott mértékben használták a digitális tér nyújtotta lehetőségeket, addig a pandémiát követően a kibertér kifejezetten előnyben részesített elkövetési platformmá vált.

6.2. A kutatás hipotézisei

I. hipotézis

Feltételezem, hogy a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében az együttműködési forma megválasztása befolyásolja a bizonyítékok körének bővülését.

A feltételezésem alátámasztására különböző kvalitatív kutatási módszereket alkalmaztam. Az elemzés eredményeként megállapítottam, hogy a bünszervezetek felszámolására irányuló sikeres intézkedések érdekében olyan együttműködési eszközt szükséges választani, amely rövid időn belül biztosítja a bizonyítékok beszerzését. Bebizonyítottam, hogy az alkalmazott együttműködési eszköz megválasztása jelentős hatással van a bizonyítékok körének bővülésére.

Mindezek mellett az egyes eszközök elméleti és gyakorlati alkalmazásának vizsgálata, illetve összehasonlítása mentén arra a következtetésre jutottam, hogy létezik egy olyan együttműködési eljárás, amely a nyomozás ideje alatt exponenciálisan járul hozzá a bizonyítékok körének bővüléséhez, ez pedig a közös nyomozócsoport. Ezzel **megerősítést nyert a dolgozat első tézise.**

II. hipotézis

Feltételezem, hogy a nyomozás szakaszokra történő bontása elmélyítette a nyomozó hatóság és az ügyészség közötti strukturális elkülönülést, ami a büntetőeljárások időtartamának növekedéséhez vezetett.

A második hipotézist interjúk és szekunder adatok elemzésével kutattam. Igazoltam, hogy a nyomozások elhúzódása csupán részben vezethető vissza a nyomozó hatóság és az ügyészség szerepének elkülönülésére. Az eljárások időtartamának növekedése több tényező együttes hatásának eredménye, így nem jelenthető ki kategorikusan, hogy kizárólag a strukturális elkülönülés miatt lettek hosszabbak az eljárások a törvény hatálybalépését követően. Az adminisztratív terhek növekedése, valamint az egy előadóra jutó magas ügyszám szintén hozzájárul az eljárások elhúzódásához. Ez a három tényező például tipikusan egyszerre valósul meg a Budapesti Rendőr-főkapitányság egyes kerületeiben folyó nyomozásokban. Mindezek eredménye, hogy **a feltételezésem részben nyert igazolást.**

III. hipotézis

Feltételezem, hogy a kibertérben működő szervezett bűnözői csoportok transznacionális jellege miatt a nyomozás fokozottabb együttműködést igényel, ami csak a jól megválasztott együttműködési csatorna időben történő alkalmazásával lehetséges.

A szervezett bűnözői csoportok kibertérben való működésének vizsgálata strukturált interjúk elemzésével valósult meg. Bár a szervezett bűnözői csoportok tevékenysége önmagában is jelentős fenyegetést jelent, a kibertérrel való összekapcsolódásuk tovább nehezíti a felszámolásukat. A kutatás eredményei alátámasztották a hipotézis első részét, miszerint fokozott nemzetközi együttműködésre van szükség e csoportok megsemmisítése érdekében. A feltételezés második eleme, amely szerint az együttműködés sikerességének egyik kulcsa a megfelelő eszközök időben történő alkalmazása, szintén igazolást nyert. Az időtényező kiemelt szerepet játszik, mivel a digitális bizonyítékok gyorsan megsemmisülhetnek, valamint az előfizetői és tartalmi adatok megőrzési ideje országonként eltérő, ami azonnali intézkedést tesz szükségessé. A kutatás eredményei alapján **a tézis teljes egészében igazolást nyert.**

IV. hipotézis

Feltételezem, hogy a COVID-19 gyorsította a szervezett bűnözés digitalizálódását (kibertér), de a kábítószer-kereskedelem tradicionális formái továbbra is dominálnak.

Az értekezésben a COVID-19 járvány szervezett bűnözésre gyakorolt hatásait szekunder adatok elemzésével és interjúkkal vizsgáltam. A kutatás során a hipotézisemet két részre bontottam. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a COVID egyértelműen felgyorsította a szervezett bűnözői csoportok tevékenységét a kibertérben, ezáltal tovább fokozva a bűnüldöző hatóságok előtt álló kihívásokat, viszont a kábítószer-kereskedelemben a fizikai hálózatok és a személyes kapcsolatok szerepe továbbra is meghatározó, hiszen számos olyan tényező – például a helyi piacok, a logisztika és a bizalmi viszonyok – nem helyettesíthetők teljes mértékben digitális eszközökkel. A szervezett bűnözés formái közül a kábítószer-kereskedelem volt az, amelyet a legkevésbé érintette irreverzibilis módon a járványhelyzet. A kutatás igazolta, hogy a szervezett bűnözői csoportok kibertérben folytatott tevékenysége robbanásszerű növekedést mutatott a COVID-19 időszakában. Emellett a szervezett bűnözés digitalizációjának tendenciája a jövőben várhatóan tovább fog erősödni. Összességében tehát **a feltételezésem teljes mértékben alátámasztottnak tekinthető.**

7. AZ ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

Az **I. hipotézis keretében** feltárt új tudományos eredmények:

1. A kutatás eredményeként feltártam és rendszereztem a szervezett bűnözés, különösen a kábítószer-kereskedelem jellemzőit, nemzetközi bűnügyi együttműködési szempontból, amelynek ilyen mélységű átfogó elemzése korábbi kutatásokban eddig nem valósult meg. Az elemzés során feltárt összefüggések és jellemzők világosan mutatják, hogy az együttműködés formájának megválasztása nem pusztán eljárásjogi kérdés, hanem lényegesen befolyásolja a beszerezhető bizonyítékok körének bővülését, valamint ráirányítja a figyelmet az időtényezőt minimalizáló eszközök tudatos alkalmazásának szükségességére. Mindez megerősíti az első hipotézisben megfogalmazott feltevést.
2. A tudományos kutatási eredmények alapján bizonyítottam, hogy kiemelt jelentőséggel bír az információ és a bizonyíték közötti különbségtétel a nemzetközi szintű büntetőeljárásokban és ez a jövőben a kiberbűnözés elterjedésével egyre fontosabb szerepet fog kapni. E felismerés megerősíti az értekezés első feltételezését, miszerint a nemzetközi bűnügyi együttműködés során alkalmazott együttműködési forma döntően befolyásolja, hogy az információ miként válhat felhasználható bizonyítékká, így közvetve hatással van a bizonyítékok körének bővülésére is.
3. Rendszereztem a szervezett bűnözői csoportok elleni küzdelemben alkalmazott legjelentősebb nemzetközi bűnügyi együttműködési formákat. A kategorizálás aszerint történt, hogy elsődlegesen információ- vagy bizonyítékszerzést szolgálnak-e, valamint aszerint, hogy proaktív vagy reaktív megközelítést képviselnek. Ezzel az új tudományos eredménnyel ugyancsak az első hipotézisben foglaltakat erősítem meg, hisz a rendszerezésnek köszönhetően láthatóvá válik, miként hat a megválasztott együttműködési forma a rendelkezésre álló bizonyítékok mennyiségének növekedésére.
4. A kutatás során feltárt és empirikusan alátámasztott eredmények alapján sikerült új megvilágításba helyezni a közös nyomozócsoportok működésének előnyeit, valamint ezen előnyök spektrumát tovább szélesíteni, így ezzel nem csupán megerősítettem a közös nyomozócsoportok eddig ismert pozitívumait, hanem hozzájárultam egy komplexebb, multidimenzionális előnykategorizálási keretrendszer kialakításához, amely előremutató perspektívákat nyit a nemzetközi bűnügyi együttműködés tudományos újragondolásához, illetve igazolja azt, hogy ez egy olyan együttműködési eljárás, amely exponenciálisan képes növelni a bizonyítékok számát.

5. Három, kiemelt nemzetközi bűnügyi együttműködési eszközt – a nemzetközi bűnügyi jogsegélyt, az európai nyomozási határozatot és a közös nyomozócsoportot – vetettem össze részletes, strukturált elemzésben. A vizsgálat során új szempontokat azonosítottam az eszközök előnyeivel, hátrányaival és közös ismérveivel kapcsolatban. Az így kialakított egyedi, szisztematikus tipológia segít jobban átlátni a nemzetközi bűnüldözési gyakorlat működését, valamint kapcsolódva az első hipotézishez, segít abban is, hogy a megfelelő együttműködési forma kerüljön kiválasztásra. Ezzel rávilágítottam arra, hogyan egészítik ki egymást ezek a mechanizmusok, hol vannak átfedéseik és milyen lehetőségek rejlenek a jogalkalmazás eredményesebbé tételében.

A II. hipotézis keretében feltárt új tudományos eredmények:

6. Azonosítottam azokat az eljárásjogi tényezőket, amelyek a Be. rendelkezéseiből következően akadályozzák az eljárások időszerű lefolytatását, különös tekintettel a második hipotézisben tárgyalt nyomozás szakaszokra bontására. Az elemzés rámutatott arra, hogy bizonyos normatív változtatások – bár kodifikációs céljuk a gyorsítás volt – teljesen eljárásbeli késedelmekhez és funkcionális diszkonnekciókhoz vezethetnek. E megállapítások hozzájárulnak a büntetőeljárási rendszer belső koherenciájának újraértékeléséhez, és alapot teremtenek a jogalkalmazási gyakorlat finomhangolásához, valamint a jövőbeli normafejlesztési irányok kijelöléséhez.
7. A kutatási eredmények alapján részben kidolgoztam egy olyan hibrid intézményi modell koncepcióját, amely hozzájárul a szervezeti fejlesztéshez és elősegíti a szervezett bűnözés elleni sikeresebb fellépést. Ez az intézmény fúziós központként működne, amelyben az adott bünszervezetekre specializálódott nyomozók és vonalvezető, szakosodott ügyészek egy integrált, központi egység keretében, fizikailag egy helyszínen, összehangoltan végeznék tevékenységüket. Ennek következtében biztosítva lenne az állandó kapcsolattartás, valamint időt, energiát és költségeket takarítanak meg. Hasonló fúziós központok, ahol különböző szervek működnek együtt, már felállításra kerültek az EU-ban és az Amerikai Egyesült Államokban. A második feltételezésemben megfogalmazott büntetőeljárások időtartamának növekedésére a hibrid intézményi modell kínál megoldást. Ez a modell lehetővé teszi, hogy a Be. módosítása nélkül is kiküszöbölhetők legyenek azok a tényezők, amelyek eddig az eljárások elhúzódását okozták, például az ügyési szerepvállalás a nyomozati szakaszban.

A III. hipotézis keretében feltárt új tudományos eredmény:

8. Kutatásom módszereinek alkalmazásával rendszereztem a kibertérhez kapcsolódó bűncselekmények nyomozásában meghatározó nemzetközi bűnügyi együttműködési eszközöket és felületeket. A rendszerezés lehetővé teszi, hogy a harmadik hipotézisben megfogalmazottak alapján a megfelelő együttműködési csatorna időben kerüljön kiválasztásra.

A IV. hipotézis keretében feltárt új tudományos eredmény:

9. Kutatásom keretében elsőként végeztem átfogó, rendszerszintű elemzést a COVID–19 járvány szervezett bűnözésre és nemzetközi bűnügyi együttműködésre gyakorolt hatásairól. A vizsgálat multidiszciplináris megközelítéssel tárta fel a járvány okozta kihívásokat, valamint azok közvetlen és közvetett következményeit, rámutatva a negyedik hipotézisben feltételezetteket, hogy bár a digitális térbe való eltolódás új kihívásokat teremtett, a hagyományos bűnözési formák továbbra is jelentős szerepet játszanak, ami komplex megközelítést igényel a nemzetközi együttműködésben. A kutatás ezzel hiánypótló módon járult hozzá a krízishelyzetek bűnügyi vonatkozásainak mélyebb megértéséhez, és új elméleti keretet kínál a globális bűnözési tendenciák, valamint a reagáló intézményrendszerek távlati vizsgálatához.

8. AJÁNLÁSOK

Az ajánlások a következőkben összegezhetők (mindegyik ajánlás hazánkban értelmezendő):

- A nyomozási tervben már a kezdeti, első 24 órában kerüljön rögzítésre, hogy a felmerülő tényállás alapján milyen nemzetközi bűnügyi együttműködési eszközök igénybevételére lehet szükség. A tervezés során egyaránt érvényesüljön a vertikális (felsőbb szintekkel való egyeztetés) és a horizontális (más országokkal való együttműködés) megközelítés.
- Indokolt lenne a statisztikai nyilvántartásokban rögzíteni, hogy egy adott ügyben a határon átnyúló bűnügyi együttműködés milyen eszközök alkalmazásával valósult meg, ez egyaránt szükséges mind a rendőrségi, mind az ügyészi szinten.
- Ajánlott az értekezésben bemutatott valamennyi nemzetközi bűnügyi együttműködési platform és eszköz, országos szintű, célzott oktatása a nyomozó hatóság tagjai számára.
- Szükséges lenne a kibertérben történő nyomozások módszertanának kidolgozása.

- Ajánlott országos szinten, célzottan a nyomozók és ügyészek számára kiberbűnözésre specializált, intenzív jellegű alapképzési programok kidolgozása és megvalósítása, amelynek középpontjában a fokozott érzékenyítés és a digitális bűncselekmények felismerésére, kezelésére irányuló kompetenciák fejlesztése állna.

9. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

A kutatásom eredményeinek gyakorlati hasznosulása két fő területen realizálódhat: egyrészt az oktatásban, másrészt a szakmabeliek munkájának támogatásában.

Az oktatás terén jelenleg a legnagyobb hiányosságot a nemzetközi bűnügyi együttműködésben látom. A szervezett bűnözés, illetve a kiberbűnözés területén az elmúlt fél évben szervezeti átalakulások történtek annak érdekében, hogy a hallgatók még speciálisabb képzéseken vegyenek részt. Ugyanakkor a nemzetközi bűnügyi együttműködés a mostaninál jóval fontosabb szerepet kellene, hogy betöltsön, tekintve, hogy az együttműködési eszközök megfelelő ismerete alapvetően hozzájárulhat a szervezett bűnözés elleni küzdelemhez. Bár kétségtelen, hogy a pályakezdő szakemberek nem azonnal vesznek részt bünszervezetek felszámolásában, mégis a nemzetközi bűnügyi együttműködéssel kapcsolatos tudásanyag már a kezdetektől elengedhetetlen. Elég arra gondolni, hogy egy kerületi szintű pénzmosási vagy online csalási ügy hasonlóan megkövetelheti a nemzetközi szintű kooperációt.

A tapasztalatok alapján feltételezhető, hogy a nyomozók jelenlegi hozzáállása e területen visszavezethető arra, hogy képzésük során nem szereztek kellő mélységű jártasságot a nemzetközi bűnügyi együttműködésről. Ezért indokolt az oktatási és továbbképzési programok megerősítése, hogy a nyomozók már a pályafutásuk kezdetén magabiztosan alkalmazhassák a rendelkezésre álló eszközöket, megismerjék azok sajátosságait, előnyeit és korlátait, hiszen így képesek lesznek felismerni az adott helyzethez legjobban illeszkedő eljárási formát. A kutatásom eredményei hasonlóan alátámasztják az oktatás szerepét. A megfigyelés tárgyát képező szimulációs gyakorlat jól példázza az országok közötti kooperáció létjogosultságát már a hallgatók körében.

Az értekezés új tudományos eredményei mind a nyomozók, mind az ügyészek munkájának támogatását szolgálják, elősegítve a sikeres fellépést a szervezett bűnözés valamennyi területén. Emellett hozzájárulnak a nyomozók és ügyészek közötti koordinált munkavégzés megerősítéséhez, amely elengedhetetlen a határon átnyúló bűnüldözési folyamatok szempontjából.

10. A DOKTORI ÉRTEKEZÉS BENYÚJTÓJÁNAK A TÉMAKÖRBŐL KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE

Magyar nyelvű publikációk:

- NAGY Ivett (2020): *Kábítószer-bűncselekmények nemzetközi kitekintésben*. Nemzetbiztonsági Szemle, 8. évfolyam 2. szám.
- DEÁK József – NAGY Ivett – CSABA Zágon (2021): *Együttműködés nemzetközi bűnüldöző szervezetekkel: orosz és magyar rendőrségi példák*. Belügyi Szemle, 69. évfolyam 5. szám.
- BALLA József – KALMÁR Ádám – NAGY Ivett – NÉMETH Ágota (2021): *Biometrikus adatok megjelenése az új európai határrendészeti adatbázisokban*. Határrendészeti Tanulmányok, 18. évfolyam 3. szám.
- NAGY Ivett (2021): *Pénzügyi profilalkotás, mint a vagyonvisszaszerzéssel párhuzamosan végzett tevékenység*. In: Kovács István (szerk.): *Globális kérdések – globális válaszok: rendészettudomány a hallgatók szemével*. Budapest: Magyar Rendészettudományi Társaság.
- NAGY Ivett (2021): „If you see something, say something”, vagyis, ha „Ha látsz valamit, mondd el!” V. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia – Tanulmánykötet. Nagykanizsa: Pannon Egyetem.
- NAGY Ivett (2021): *A kábítószer-bűnözés aktuális kérdései nemzetközi kitekintésben*. Magyar Rendészet, 21. évfolyam 2. szám.
- NAGY Ivett (2021): *A szervezeten elkövetett bűncselekmények bizonyításának proaktív nemzetközi lehetőségei, különös tekintettel a pandémia időszakára*. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, Pécs, 23. kötet.
- NYESTE Péter – NAGY Ivett (2021): *A bűnügyi hírszerzés az elméletben és a gyakorlatban*. Rendőrségi Tanulmányok, 4. évfolyam 1. szám.
- BEKE József – CIELESZKY Péter – NAGY Ivett – FEJES Attila – ROMPOS Éva – KALMÁR Ádám – URBÁN Ferenc – LIPPAI Zsolt – PÁSZTI Péter Gergely (2021): *Nemzetközi Rendészeti Figyelő II*. Belügyi Szemle, 69. évfolyam 6. szám.
- DRAGON Sándor – NAGY Ivett – PÉK Richárd Tamás – PÁSZTI Péter Gergely – NÉMETH Gábor – BEKE József – VEPRIK Zita (2021): *Nemzetközi Rendészeti Figyelő IV*. Belügyi Szemle, 69. évfolyam 12. szám.

- LIPPAI Zsolt – KALMÁR ÁDÁM – NAGY Ivett – ZSÁKAI Lénárd – FEKETE Csaba – DULAI Péter – HERCZEG Mónika (2022): *Nemzetközi Rendészeti Figyelő V.* Belügyi Szemle, 70. évfolyam 4. szám.
- NAGY Ivett (2022): *A szervezett bűnözői csoportok vagyonelrejtési technikái a COVID-19 világjárvány előtt és alatt.* Magyar Rendészet, 22. évfolyam 2. szám.
- BÁNÁTI Tibor – NAGY Ivett – NÉMETH Ágota (2022): *Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre.* Belügyi Szemle, 70. évfolyam 7. szám.
- CSONTOS-NAGY Ivett (2023): *Az európai rendőri együttműködés a szervezett bűnözés és a kábítószerkereskedelem elleni fellépésben - Kutatási jelentés.* Rendvédelem, Belügyi Tudományos Tanács, 12. évfolyam 1. szám.
- NAGY Ivett (2023): *A hatályos büntetőeljárás törvény egyes változásainak vizsgálata a szervezett bűnözés elleni fellépés tükrében.* Belügyi Szemle, 71. évfolyam 4. szám.
- CSONTOS-NAGY Ivett (2023): *Hatékonyabb-e a közös nyomozócsoportban való együttműködés, ha több országot érintő bűncselekmény merül fel?* Magyar Rendészet, 23. évfolyam 2. szám.

Idegen nyelvű publikációk:

- Ivett NAGY (2021): *Drug crime transformation under the effect of online platforms.* Belügyi Szemle, Vol. 69, Special Issue 6.
- Ivett CSONTOS-NAGY (2023): *International Criminal Cooperation in the Shadow of the Coronavirus Pandemic.* AARMS – Academic and Applied Research in Military and Public Management Science, Vol. 22, No. 1.
- Ivett CSONTOS-NAGY (2024): *The Effectiveness of International Criminal and Judicial Cooperation in the Context Of Cyberspace Tools.* Security Spectrum: Journal of Advanced Security Research, Estonian Academy of Security Sciences, No. 24.

11. A DOKTORI ÉRTEKEZÉS BENYÚJTÓJÁNAK SZAKMAI TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZA

Csontosné Nagy Ivett 1995. október 6-án született Debrecenben, házas és egy 2 éves kisfiú édesanyja. A debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola, két tanítási nyelvű osztályában érettségizett 2015-ben, majd egyetemi tanulmányait Budapesten, a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar, bűnügyi igazgatási szak, gazdaság-védelmi szakirányán folytatta tovább. Az alapképzés befejezését követően, 2018 és 2020 között elvégezte a mesterképzést a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, nemzetközi közszerolálati kapcsolatok mesterképzési szak, rendészeti tanulmányok szakirányán, ahol nemzetközi közszerolálati szakértő végzettséget szerzett. A sikeres záróvizsga után, még ugyanabban az évben, 2020-ban megkezdte doktori tanulmányait, levelező tagozaton a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolájában. A komplex vizsgát 2022. június 14-én 100%-os teljesítménnyel zárta. Abszolutóriumát 2024. augusztus 31-én szerezte meg. A 2022-23-as tanévben részt vett a Belügyminisztérium külső gyakornoki programjában. Angol nyelven felsőfokon, francia nyelven alafokon beszél.

Hivatását 2018. július 1-jétől gyakorolja. Első szerolálati helye a Budapesti Rendőr-főkapitányság / VII. kerületi Rendőrkapitányság / Bűnügyi Osztály / Gazdaságvédelmi Alosztálya volt, majd 2021. július 1-jétől a Készenléti Rendőrség / Nemzeti Nyomozó Iroda / Koordinációs Osztályán nemzetközi referens pozíciót töltött be. 2022. február 1-je óta a Készenléti Rendőrség / Nemzeti Nyomozó Iroda / Bűnügyi Szerolálat / Nyomozó Főosztály / Erőszakos Bűncselekmények Elleni Osztály kötelékében főnyomozó, jelenleg kisfia miatt rendelkezési állományban van.

Tudományos és szakmai tevékenységét tekintve, 2019-ben az Országos Tudományos Diákköri Konferencián szekciójában harmadik helyezést, majd 2021-ben második helyezést ért el szintén az Országos Tudományos Diákköri Konferencián. Négyszer nyerte el az Új Nemzeti Kiválóság Program pályázatait, kettőt alap- és mesterképzésen, kettőt pedig a doktori tanulmányai alatt. A tudományos pályázatok támogatásával több külföldi szakmai tanulmányúton vett részt, melyek során kutatási tevékenységet folytatott az Europol hágai központjában, az ENSZ bécsi székházában, valamint a szerb Rendőrákadémián. 2021-ben és 2022-ben elnyerte a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rektora által hirdetett publikációs tervpályázatot, aminek eredményeképp két angol nyelvű és egy magyar nyelvű A kategóriás publikáció jelent meg. A doktori képzés három tanévének finanszírozása részben a Belügyminisztérium közizagatási államtit-

kára, valamint a Belügyi Tudományos Tanács által meghirdetett pályázatokon elnyert támogatások révén valósult meg. Számos hazai és nemzetközi konferencián adott elő magyar és angol nyelven. Az oktatási tevékenység részeként tanórákat tartott alap- és mesterképzéses hallgatók számára a Bűnügyi és Gazdaságvédelmi Tanszéken.

A doktori képzés során tanúsított szakmai és közösségi szerepvállalása révén aktívan közreműködött a doktorandusz hallgatók támogatásában, amelynek keretében 2021. szeptember 1. és 2022. augusztus 31. között a Doktoranduszok Országos Szövetsége Rendészettudományi Osztályának elnöki feladatait látta el. Ebben az időszakban, egyéb közösségi tevékenységek mellett, öt hazai és nemzetközi konferencia lebonyolítását vezette, több konferencia kötet és absztrakt kötet született elnöksége alatt. Tagja volt továbbá a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Doktorandusz Önkormányzatának a 2021-es tanévtől 2024-ig. 2021. december 15-től 2024. június 30-ig a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsban kapott megbízást, emellett 2021. szeptember 16-tól jelenleg is a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola Tudományági Doktori Tanács hallgatói tagja.

Az MTMT nyilvános adatbázisában elérhető információk alapján jelenleg 15 – saját és társszerzős – tudományos publikáció szerzője, amelyek közül egy az Ész Tudományos Akadémia folyóiratában került közlésre. A publikációs pontérték-rendszere szerint eddig összesen 51 publikációs ponttal rendelkezik.